

Rhaglen Hyfforddiant Genedlaethol i Gyngorau Cymuned a Thref yng Nghymru

Modiwl 1 - Y Cyngor

- Y Cyngor fel Corff Corfforaethol
- Y “Tîm” o Aelodau a Staff
- Rôl y Cyngor
- Gweithio gydag Awdurdodau Unedol
- Adeiladu Gwaith Partneriaeth

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar y cyngor fel corff corfforaethol, y ‘tîm’ o aelodau a staff, rôl y cyngor, gweithio gydag awdurdodau unedol, ac adeiladu gwaith partneriaeth gydag ystod ehangach o fudiadau. Erbyn diwedd y cyflwyniad hwn dylai fod gennych ddealltwriaeth dda o’r gwahanol gyfrifoldebau sydd gan gyngorau cymuned a thref ac o’r ffordd y mae eu rôl yn newid wrth wasanaethu cymunedau lleol yng Nghymru heddiw.

Modiwl 2 - Y Cynghorydd

- Y Cynghorydd a’u Hymrwymiad
- Cofrestr o Fuddiannau
- Cod Ymddygiad ac Ymddygiad Moesegol
- Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau
- Trafod a Gwneud Penderfyniadau
- Cynrychioli eich Etholwyr
- Codi Pontydd

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar y cynghorydd a’u hymrwymiad i swydd cynghorydd, y Gofrestr o Fuddiannau Aelodau, y Cod Ymddygiad a’r ymddygiad moesegol a ddisgwyliar gan gy nghorydd, rôl y Swyddog Monitro a’r Pwyllgor Safonau, rheolau trafod a gwneud penderfyniadau, sut i gynrychioli eich etholwyr, a’r angen i “godi pontydd” rhyngoch chi, y cyngor a phartïon eraill sydd â diddordeb.

Modiwl 3 - Y Cyngor Fel Cyflogydd

- Contractau Cyflogaeth
- Rôl a Manyleb Person
- Recriwtio a Chadw Staff
- Disgyblaeth, Achwyniadau ac Apeliadau
- Iechyd a Diogelwch
- Hyfforddiant a Datblygiad
- Ffynonellau Cyngor

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar rôl y cyngor fel cyflogydd. Byddwn yn edrych ar contractau cyflogaeth ac ar sut mae’r rhain yn diffinio’r berthynas gyflogi, y rôl a’r fanyleb person, efallai eich bod yn adnabod y fanyleb rôl fel y ‘disgrifiad swydd’, recriwtio a chadw staff, beth ddylech wneud os yw pethau’n mynd o’i le, iechyd a diogelwch, ac efallai’n

bwysicaf oll cael y gorau allan o bawb er mwyn helpu gwasanaethu eich cymuned leol, trwy hyfforddiant a datblygiad. Mae cyfraith ac arferion cyflogaeth yn faes cymhleth, ac felly'n olaf, byddwn yn gorffen trwy edrych ar rai ffynonellau cyngor.

Modiwl 4 – Dealltwriaeth o'r Gyfraith

- Dyletswyddau a grymoedd statudol
- Ultra Vires
- Grymoedd Dirprwyo
- Deddf yr Iaith Gymraeg
- Y ddyletswydd i hyrwyddo Cyfleoedd Cyfartal
- Diogelu Data a Deddf Rhyddid Gwybodaeth
- Ffynonellau cyngor

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar nifer o ddeddfau a dyletswyddau cyfreithiol sy'n effeithio cynghorau cymuned a thref. Byddwn yn edrych ar ddyletswyddau a grymoedd statudol, egwyddor 'ultra vires', grymoedd dirprwyo, Deddf yr Iaith Gymraeg, y ddyletswydd i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a'r prif statudau a rheoliadau yn y maes hwn, diogelu data a Deddf Rhyddid Gwybodaeth ac yn olaf ffynonellau cyngor.

Modiwl 5 - Cyfarfod Y Cyngor

- Galw cyfarfodydd
- Mathau o gyfarfodydd
- Rheolau Sefydlog
- Agendau
- Cynnal y cyfarfod
- Pasio penderfyniadau
- Cofnodi trafodaethau

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar wahanol agweddau ar gyfarfodydd cyngor. Byddwn yn siarad am alw cyfarfodydd, y gwahanol fathau o gyfarfodydd gan gynnwys Cyfarfodydd Statudol Blynyddol, Cyfarfodydd Arbennig a Chyfarfodydd Arferol, pwysigrwydd Rheolau Sefydlog, gosod a defnyddio agendau, cynnal y cyfarfod, pasio penderfyniadau, a chofnodi trafodaethau.

Modiwl 6 - Cyllid Llywodraeth Leol

- Rôl y Swyddog Ariannol Cyfrifol
- Canllawiau Cyfrifo a Strategaeth
- Rheoliadau Ariannol ac Aseidiadau Risg
- Cyllidebau a Phreseptau
- Archwilio Mewnol ac Allanol
- Yswiriant
- Grymoedd Incwm a Gwariant
- Ffynonellau Incwm Eraill

Yn ystod y cyflwyniad byddwn yn edrych ar yr holl feysydd pwysig o ran goruchwylio cyllid llywodraeth leol. Byddwn yn edrych ar rôl y Swyddog Ariannol Cyfrifol, rhai o egwyddorion cyffredinol cyfrifo, y prif reoliadau ariannol ac, yn bwysicaf, sut i asesu'r risgiau dan sylw, pennu cyllidebau a phreseptau, rhoi archwiliadau mewnol ac allanol cadarn ar waith, gofynion yswiriant y Cyngor, grymoedd incwm a gwariant y Cyngor, ac yn olaf ffynonellau

incwm eraill. Mae hon yn agenda fawr, ac mae rheolaeth ariannol weithiau'n gallu ymddangos yn frawychus, ond nod y sesiwn yw rhoi ichi ddealltwriaeth o fframwaith ariannol y Cyngor, yr wybodaeth graidd y mae angen ichi'i chael, a ffynonellau gwybodaeth fanylach y dylech droi atynt pan mae angen.

Modiwl 7 - Iechyd a Diogelwch

Edrych ar gyfrifoldebau cyfreithiol Cyngorau ac amlygu'r prosesau a'r gweithdrefnau sydd eu hangen er mwyn cydymffurfio.

Modiwl 8 - Cyflwyniad i Ymgysylltiad Cymunedol

Nod y modiwl rhagarweiniol hwn yw esbonio beth yw ystyr y term 'ymgysylltiad cymunedol' a sut all cyngorau a chynghorwyr wella'r ffordd y maen nhw'n ymgysylltu â'r cymunedau a wasanaethant. Trwy ddefnyddio dull rhyngweithiol, mae'r modiwl yn esbonio pam, sut a ble mae cynghorwyr yn ymgysylltu â'u cymunedau ar hyn o bryd. Mae'r sesiwn yn cynnwys trosolwg byr o bolisiau cyhoeddus allweddol ar ymgysylltiad cymunedol ac mae'n trafod prif elfennau a therminoleg ymgysylltiad cymunedol. Mae cyfle i gynghorwyr rannu a dysgu o'u profiad personol a daw'r sesiwn i ben gydag ymarferiad cynllunio ymgysylltiad cymunedol.

Modiwl 9 - Cod Ymddygiad

- Cyflwyno Cynghorwyr i'r Cod Ymddygiad
- Galluogi Cynghorwyr i gael dealltwriaeth ddyfnach o sut i gyflawni eu cyfrifoldebau

Modiwl 10 – Sgiliau Cadeirio

Edrych ar rôl y Cadeirydd ac ar y materion cysylltiol ac amlygu gwahanol ddulliau o gadeirio cyfarfodydd yn effeithiol.

Modiwl 11 – Cynllunio Cymunedol at Argyfwng

Beth mae cynllunio at argyfwng yn ei olygu ichi?

Bydd y cwrs hwn yn rhoi trosolwg o gynllunio at argyfwng a sut mae'n berthnasol i gymunedau.

Bydd yn rhoi gwybodaeth am rôl y prif asiantaethau ymatebol ac yn cynnig darlun o beth all cymuned ei wneud cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiad.

Bydd yn rhoi'r cyfle ichi ddelio â sefyllfa y mae cyngorau go iawn yn ei hwynebu.

Felly...

- Beth yw cymuned gydnerth?
- Sut ddylai cynllun at argyfwng cymuned edrych?
- Sut fydddech chi'n gweithio â'r asiantaethau ymatebol?
- Bydd y cwrs hwn yn cynnig pwy, pam, beth a phryd cynllunio at argyfwng!

Modiwl 12 – Cynllunio Cymunedol / Lle

Rhoi'r wybodaeth a'r sgiliau i Gynghorau ar gyfer creu cynlluniau cymunedol a chael gwell dealltwriaeth o strategaeth a blaen gyllidebu.

Modiwl 13 – Ymgysylltiad Cymunedol Rhan II (Dulliau a Thechnegau)

Rhoi golwg ar y ffordd y gall Cyngorau adeiladu ar ddulliau o ymgysylltu â'r gymuned a chynnyg arweinyddiaeth wirioneddol i helpu eu cymunedau a threfi dyfu a ffynnu.

Modiwl 14 – Cydraddoldeb a Amrywiaeth

Rhoi gwell dealltwriaeth i Gyngorau o gyfraith cydraddoldeb a Deddf yr Iaith Gymraeg a chynorthwyo Cyngorau i hyrwyddo cydraddoldeb ac osgoi gwahaniaethu annheg.

Modiwl 15 – Rheoli Gwybodaeth

Rhoi gwell dealltwriaeth i Gyngorau o'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â Diogelu Data a Rhyddid Gwybodaeth.

Modiwl 16 – Defnyddio TG, Gwefannau & Chyfyngau Cymdeithasol

Rhoi mwy o wybodaeth i Gyngorau am fanteision ymestyn at eu cymunedau trwy gyfathrebu electronaidd.

Modiwl 17 – Gwneud Ceisiadau Grant Effeithiol

Galluogi Cyngorau i gael gwell dealltwriaeth o'r mathau o gynlluniau grantiau sydd ar gael ac i allu paratoi ceisiadau effeithiol i gefnogi prosiectau cyfalaf.

Modiwl 18 – Rheolaeth Effeithiol ar Staff

Rhoi golwg ar y ffyrdd y gall Cyngorau drefnu ar gyfer rheolaeth effeithiol ar eu staff.

Modiwl 19 – Datganoli Gwasanaethau / Trosglwyddo Asedau

Mae datganoli gwasanaethau yn fater pwysig yng Nghymru ar hyn o bryd, ac mae'r heriau a'r cyfleoedd mae'n eu creu yn fater sydd neu a fydd o bwys i'r rhan fwyaf o gyngorau cymuned a thref.

Mae'r modiwl hyfforddiant yn cynnig profiad hynod ryngweithiol i gyngorwyr a chlercod ac mae'n cynnwys y meysydd allweddol canlynol:

- Modelau ar gyfer trosglwyddo asedau
- Deall materion les a throsglwyddo rhydd-ddaliadau
- Modelau ar gyfer a dynesiadau tuag at Ddatganoli Gwasanaethau
- Symbyliadau Polisi
- Cyfleoedd, Peryglon a Deilliannau wedi'u Cynllunio
- Trefniadau Diwydrwydd Dyladwy
- Cyfrifoldebau Rheoli Asedau
- Rôl bwysig cyngorwyr
- Dulliau Ymgysylltu â'r Gymuned

Modiwl 20 – Cynaliadwyedd/ Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol 2015

Bydd y cwrs yn esbonio egwyddorion datblygu cynaliadwy ac yn cysylltu'r egwyddorion hyn ag anghenion a dyheadau'r cymunedau rydych yn eu gwasanaethu, adnabod polisiâu perthnasol (e.e. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015) a'u cysylltu â grymoedd a

dyletswyddau cynghorau lleol, gan sicrhau eu bod yn barod i arwain proses o gynllunio ac adrodd ar ddatblygu cynaliadwy.

Modiwl 21 - Cyllid Llywodraeth Leol – Estynedig

Anelir y cwrs hwn at adeiladu ar y wybodaeth a gasglwyd o fynychu Modiwl 6 Cyllid Llywodraeth Leol. Bydd yn apelio'n arbennig at Gadeiryddion, pobl sy'n gwasanaethu ar Bwyllgorau Cyllid ac at unrhyw gynghorydd sydd eisiau dysgu mwy am y fframwaith llywodraethiant ac atebolrwydd y mae disgwyl i gynghorau weithredu oddi fewn iddo.

Mae'r hyfforddiant mae'n cynnwys y meysydd allweddol canlynol:

- Llywodraethiant ac Atebolrwydd
- Rolau a Chyfrifoldebau
- Y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol
- Y Datganiad Cyfrifon
- Adolygu Rheolyddion Mewnol
- Cydymffurfio â'r Gyfraith
- Hawliau Etholwyr
- Rheoli Risg
- Archwiliadau Mewnol
- Rhwymedigaethau ac Ymrwymadau
- Cronfeydd Ymddiriedolaeth
- Cronfeydd wrth gefn a darpariaethau
- Buddsoddiadau